

Afghanistan *nytt*

Afghanistan*nytt* nr 1 1999 • 20 kroner

- Seminar i Bergen med tema utfordringer og muligheter i Afghanistan
- Menneskerettigheter
- Debatt om solidaritet
- Brev fra Peshawar
- Skolearbeid i Bergen
- En historie om Nasruddin
- Ti år etter sovjetisk tilbaketrekking

NAC's prosjekter i Afghanistan

Det er bedre å være på plass !

I 20 år har den Afghanske befolkningen måtte bære byrdene av okkupasjon og borgerkrig. Store deler av befolkningen har vært tvunget til å flykte. I dag 10 år etter den sovjetiske røde armé forlot Afghanistan, utgjør fremdeles afghanerne verdens største flyktningegruppe, ifølge FN's høykomisionær for flyktninger. Nabolandenes kamp om makten i regionen har blitt ført gjennom fraksjonene i Afghanistan. Taliban som har tatt militær kontroll over store deler av landet, fører en politikk som også har vanskeliggjort hjelpeorganisasjonenes arbeid.

Men motgangen er til for å overvinnes. Det viste Afghaneerne som holdt ut mot den sovjetiske okkupasjonsmakta. Og det vet de som til daglig må finne nye veier for å kunne leve med Talibans dikreter. Fjoråret ble det året som aller mest har utfordret det humanitære hjelpearbeidet, etter den sovjetiske okkupasjon. Mange har undret seg om det er mulig å arbeide i Afghanistan. Man lurer på om hjelpen i det hele tatt kommer frem.

De praktiske resultatene får bære grunnlaget for svaret, og det er da gledelig å kunne konstantere at Afghanistankomiteen har lyktes i å gjennomføre sine programmer i de regionene vi arbeider. Tross alle problemene, har vi takket være et godt samarbeid med sivilbefolkningen, lokale samarbeidspartnere og gjennom en fantastisk innsats fra våre medarbeidere, nådde vi resultater. Det tidligere Chardewal hospitalet på Ghaznisletten har blitt avløst av Miray hospitalet, og fortsetter sin vitale rolle som det medisinske tilbudet for over en halv million mennesker i regionen. Til forveksling fra sentrale Talibanlederes forbud mot utdanning for jenter i Kabul, har lokale Talibanledere stått for den offisielle åpning av BiBi Hajar secondary girl school i den hazaradominerte delen av Ghazni.

1150 familier som i juni hadde mistet alt de eide i jordskjelvet, har fått et lite hus; et ly for vinteren. 500 lærere deltok i en måned på etterutdanningskurs i Badakhshan. Av de deltagende var 320 kvinnelige lærere. Gjennom det lokale samarbeidet i

En lokal taliban leder står for den offisielle åpningen av BiBi Hajar secondary girl school i den hazaradominerte delen av Ghazni.

Badakhshan har mange av ungdomskoleelevene for første gang på 20 år fått sine egne skolebøker.

Listen kan gjøres lengre, men det holder for å illustrere at det nytter.

Komiteen har i året som har gått og mottatt et økende bidrag fra den norske befolkningen, til både jordskjelvofferene og til skoler. For så vel gutter som for jenter.

Vårt kontor i Kabul er for tiden stengt. Komiteens landstyre har valgt å forholde seg pragmatisk til de krav Talibanledere har pålagt hjelpeorganisasjonene. Vår innsats er i all hovedsak rettet mot forhold på landsbygda. I Nuristans daler, på Ghazni-sletten og i Badakhshan som vel å merke ligger utenfor Talibanmilitens kontroll. Her har vi et samarbeid med lokale ledere, og ser muligheten for å kunne drive videre.

Så lenge samarbeidet, og mulighetene gir resultater som ivaretar det grunnlaget Afghanistankomiteen driver sin virksomhet på, er det bedre å være på plass, enn å sitte utenfor å vente på at andre skal ordne opp.

Per Hornfelt
-styreleder-

Afghanistan-nytt

utgis av Afghanistankomiteen i Norge
Osterhausgt. 27, 0183 Oslo
Telefon: 22 36 22 00
Faks: 22 36 22 80

Afghanistankomiteen i Norge, AIN,
er en solidaritets- og bistands-
organisasjon som støtter det afghanske
folkets rett til selvstendighet og bidrar til
gjenreisning og utvikling av landet.

Afghanistankomiteen driver prosjekt-
og nødhjelpsarbeid i Afghanistan og
informasjonsvirksomhet i Norge.

Afghanistankomiteen

er en selvstendig, tverrpolitisk og
livssynmessig nøytral organisasjon.

Styreleder: Per Hornfelt

Daglig leder: Jackie Holmboe

Medlemskap

Inkl. abonnement på Afghanistan-nytt
koster kr. 200,- (kr. 100,- for studenter og
pensjonister) pr. år.
Kun abonnement koster kr. 100,- pr. år.
Postgiro: 0802 20 17838
Bankgiro: 7026 05 21126
Merk giroen «medlemskap» eller
«abonnement».

Redaksjonen:

Helene T. Godø, Nard Schreurs,
Terje Skaufjord, Younus Sultani

Uttorning:

Nard Schreurs, Bodil Torgriksen

Forside

Foto: Merete Taksdal
Redaksjonen avsluttet
31. mars 1999.

Artiklene står for forfatternes egen
regning.

Sitér oss gjerne, men husk å oppgi kilde.

Trykking

Reprografisk Industri AS

M AFGHANISTAN OG menneskerettigheter

• Bjarne Robbestad Johnsen •

I. SITUASJONEN FØR TALIBAN

Det offisielle arbeidet med gjennomforingen av menneskerettighetene i Afghanistan begynte ironisk nok under Sovjet-invasjonen. FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK, 1966), FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP, 1966) og FN-konvensjonen mot rasediskriminering (CERD, 1965) fikk alle tilredelse i Afghanistan i 1983. Ironien ligger i at invasjonen medførte en kraftig nedbygging av landets infrastruktur og det store forfallet innenfor helse, utdanning, jordbruk og handel. Dette har sine årsaker dels i Sovjets politiske program, men kanskje mest i formen for gjennomføring: invasjon og militærmakt, vold og tvang.

FN-konvensjonen mot kvinnekjønndiskriminering (CEDAW, 1979) ble underskrevet allerede i 1980, og det er forståelig med tanke på Sovjets offisielle likestillingsideologi. Mer tvilsomt er det imidlertid at FN-konvensjonen mot tortur (CAT, 1984) både ble undertegnet og ratifisert under invasjonen (henholdsvis i 1985 og 1987). Tortur ble dokumentert i økende grad under hele tiden med sovjetisk innflytelse (fra 1960-tallet). Siden invasjonen og fram til i dag har tortur vært et utbredt problem i Afghanistan og benyttet av alle sider i den interne krigen.

Sovjets blodigste side ble kanskje vist gjennom minelegningen av landet og spesielt bruken av miner "forkledd" som leker for barn. Den systematiske krigforingen mot Afghanistans barn kan ha vært med på å fremskynde utarbeidelsen av FN's barnekonvensjon (CRC). Konvensjonen var ferdig i 1989, året da Sovjetunionen trakk seg ut av Afghanistan. Konvensjonen ble underskrevet året etter av den Sovjetstøttede regjeringen (ledet av Muhammed Najibullah) som, tross uttrekningen, ikke gikk av for i 1992. Dette arbeidet ble fulgt opp av Mujahedin-regjeringen som ratifiserte barnekonvensjonen i 1994.

II. TALIBAN OG DET INTERNASJONALE SAMFUNNET

Taliban dukket opp som en politisk makt med base i Kandahar i 1994. Bevegelsen, som baserte sin offisielle ideologi på gjenoppsett av orden og sharia som lov, ble et mer populært alternativ til Mujahedinstyrets kaos og korrupsjon. Samtidig var Talibanmilitens militær effektiv, og i september 1996 falt Kabul.

Taliban markerte nokså øyeblikkelig etter erobringen av hovedstaden en ny offisiell holdning til menneskerettighetene. Dels skjedde dette i form av handling ved at forhenværende president Najibullah og hans bror ble hengt offentlig uten lov og dom. Videre ble bruddet proklamert ved at Taliban offisielt fornektet kvinners elementære rettigheter til utdanning og arbeid. Denne degraderingen av kvinneverdet har Taliban stadfestet i sine tolkninger av sharia som er det gjeldende lovverket i Afghanistan under Taliban og som åpenbart bryter med elementære prinsipper i menneskerettighetskonvensjonene, særlig den mot kvinnekjønndiskriminering.

Etter intens mediadekning av omveltningen i Kabul, folte FN seg presset til å komme med en uttalelse. Sammen med Europaparlamentet gikk FN ut med en fordømmelse av Talibans kjønnspolitikk. Og i oktober uttalte EUs kommisjonær for menneskerettigheter, Emma Bonino, at kvinners rettigheter måtte respekteres i Afghanistan for Talibanstyret kunne få internasjonal anerkjennelse.

I en resolusjon av 24. Oktober oppfordret Europaparlamentet til videre bekjempelse av Talibanadministrasjonen i Kabul på grunn av dets, ifølge resolusjonen, systematiske diskriminering av kvinner, de flere bruddene på menneskerettighetene og den tvungne indoktrineringen av det afghanske folk. Det ble notert at kvinneundertrykkelsen var i konflikt med FN-konvensjonene av 1979 (CEDAW) og 1966 (ØSK). Medlemmene (EU-landene) ble bedt om ikke å åpne diplomatiske forbindelser med Taliban.

Det ble for øvrig uttrykt avsky for mordet på president Najibullah, og det ble

foreslått at all hjelp til landet, med unntak av nødhjelpen, skulle stanses.

Disse sterke uttalelsene og truslene fra FN og EU ble imidlertid mottatt hos Taliban uten voldsomme reaksjoner. Da Taliban ikke ville komme verdenssamfunnet i møte, henger dette sammen med bevegelsens ideologi og syn på omverden. Fordi menneskerettighetene er basert på vestlige liberalistiske ideologier, identifiserer Taliban det internasjonale samfunnet som Vesten. Ikke bare EUs, men også FNs uttalelser, ble derfor sett på som vestlige angrep på det nasjonale.

Det synes som om Taliban ikke ønsker å bli gjenkjent som en del av det internasjonale samfunnet, for de stresser stadig forskjellen mellom den internasjonale og den nasjonale orden. I Talibans nasjonale orden er sharia den uttalte kilden til lover og inspirasjon til handling. Den internasjonale argumentasjonen der forholdet mellom stat og individuell frihet er avgjørende, virker fjern for Taliban fordi både islam og afghansk kultur legger vekt på familien som samfunnets viktigste enhet.

Da Taliban ikke responderte som ventet på FN og EUs utspill i oktober 1996, etablerte de det som har blitt det internasjonale samfunnets varige dilemma i Afghanistan. FN, hjelpeorganisasjonene og deres donorer er vant at deres nærvær i et land legitimerer regimet ved å holde mennesker i live. Ved trusler om uttrekning pleier de å ha muligheten til å kunne påvirke politisk. Talibans likegyldige holdning til verdenssamfunnet har endret denne situasjonen i Afghanistan. FN og hjelpeorganisasjonene føler irritasjon over ikke å kunne bidra til den politiske utviklingen. Derfor ønsker de å trekke seg ut i protest. Men samtidig er de usikre på hvor vidt det vil føre til selvinnsikt hos de nye myndighetene fordi prioriteringene deres er så totalt ulike. Dessuten vil en uttrekning føre til at man mister kontakten med sine partnere og sannsynligvis at de fattigste vil lide enda verre.

DEL 2 følger i neste A-nytt...

Alle fotos: Afghanistankomiteen

Vellykket seminar

Alle afghaneres «bestemor» var det naturlige midtpunkt, da Afghanistankomiteen i Norge arrangerte et to dagers seminar i Bergen, lørdag 27. og søndag 28. februar. Sosialantropologen og historikeren var sammen med flere Afghanistankjennere invitert til Bergen for å snakke om de utfordringer og muligheter som Afghanistan står ovenfor.

• Av:
Astrid
Tomassen •

Seminaret var ment å tilføre kunnskap om ulike sider av konflikten i Afghanistan, og det svarte til forventningene. Slik oppsummerer styreleder i Afghanistankomiteen i Norge, Per Hornfelt, seminaret som ble arrangert på Bergen Hotel denne helgen i februar.

Omlag 50 personer var mott frem for å høre noen av de fremste Afghanistankjennerne i verden snakke om ulike forhold i området blant annet Talibans maktstilling, de sosiale utfordringene i Afghanistan og landets forhold til andre nasjoner. Og de som motte frem var spesielt interesserte. Folk i fra Utenriksdepartementet og Operasjon Dagsverk, lokale aktivister og forskere. En del afghanere som er bosatt i Norge var også tilstede.

Omlag 50 personer var møtt frem for å høre noen av de fremste Afghanistankjennerne i verden.

Planene om å arrangere ett Afghanistan-seminar i Bergen startet for om lag ett år siden.

Per Hornfelt som var initiativtager til konferansen mener bildene som blir formidlet om Afghanistan ofte er for ensidige og viser et land preget av fanatisme. Ved å samle Afghanistankjennere og Afghanistanvenner til ett seminar hadde Hornfelt et håp om at dette bilde kunne endres noe. Han tok kontakt med den svenske

Afghanistankomiteen og sammen planla de å arrangere to seminarer. Ett i Sverige og ett i Norge, med de samme foredrags-holderne. Onsdag 24. februar ble altså et lignende seminar arrangert i vårt naboland, og derfra kom flere av foredragsholderne direkte til Bergen.

Anthony Hyman, medutgiver av tidsskriftet Central Asian Survey startet opp konferansen med å gi en geo-politisk oversikt over Afghanistan, han redegjorde også om nabostatene og deres forhold til Afghanistan. Nancy Hatch Dupree som er en av de aller fremste eksperter på forholdene i regionen, snakket videre om de sosiale utfordringene Afghanistan står ovenfor, og hun tegnet ett negativt bilde av hvordan de sosiale verdiene er truet. Men Dupree var ikke ensidig negativ, hun understreket at en dialog med Taliban er viktig og at det går an og kommunisere med disse. Sosiologen Kristian Berg Harpviken snakket om Taliban, og Odd Brattlie, plass-sjef for Afghanistankomiteen i Pakistan og ansvarlig for bistandsvirksomheten, snakket om de praktiske problemene med å jobbe i felten i Afghanistan og i Pakistan. Mot slutten av seminaret fortalte Khaurin Hazrat Hussain om miljøproble-

Khaurin Hazrat Hussain snakket om miljøproblematikken i Afghanistan.

matikken i landet, og om hvilke utfordringer de står ovenfor med tanke på miljøet. Alle foredragene skal samles og vil bli tilgjengelig for deltakerne på seminaret ved et senere tidspunkt, opplyser Per Hornfelt.

Hornfelt understreker også at den mer uformelle siden ved seminaret var viktig.

Det at aktivister, donorer, afghanere og afghanistankjennere møtes på en slik måte, bidrar til å øke forståelsen for Afghanistan mener han. Per Hornfelt håper også at Afghanistankomiteen i Norge også kan arrangere liknende seminarer i fremtiden. For selv om dette seminaret kanskje ikke var tilrettelagt for folk flest tror han at mer kunnskap om Afghanistan blant de mer interesserte på sikt også vil gi mer kunnskap om dette landet og folket til nordmenn generelt.

Bildet over: Nancy Hatch Dupree er en av de aller fremste eksperter på forholdene i regionen. Hun snakket blant annet om de sosiale utfordringene Afghanistan står ovenfor.

NAC

Prosjekter for 1999

• Av Geir Rødmen •

Det nærmer seg nå slutten av februar 1999. I Peshawar betyr det at vi står foran et nytt prosjektår samtidig som vi jobber hardt for å avslutte foregående år. Ingeniørene sitter foran tegnebordene og jobber med design, prosjektansvarlige går på nytt gjennom budsjettene og legger planer for praktisk gjennomføring. Samtidig skrives det rapporter for aktivitetene som tok sted i 1998, og regnskapet er under avslutning. Ikke minst kommer revisorene snart til å banke på døren.

1998 var et nytt vanskelig år for Afghanistan, denne gangen spesielt på grunn av evakuering og utkastelse fra kontoret i Kabul. Men vi har allikevel klart å gjennomføre masse arbeid, noe årsrapporten vil vise. Konstruksjon av 'vinterhus' i Badakhshan, bygging av 5 skoler, støtte til ca. 9000 skolebarn med skolebøker og materialer, og ikke minst driftsstøtte til 12 klinikker og et sykehus har blitt gjennomført selv under vanskelige forhold. NAC kan derfor være stolte av det vi har fått til.

Når dette er sagt, så ser vi nå fram til et nytt år med prosjekter i Ghazni, Kabul, Jalalabad, Nuristan, Badakhshan og i Peshawar. Dessverre venter vi fortsatt på svar fra det Norske Utenriksdepartementet (UD), men fra andre donorer har vi fått positiv respons på våre søknader om midler for 1999. Forhåpentligvis vil svaret fra UD komme i løpet av denne uken. Vi kan derfor foreløpig presentere følgende planer for 1999 (sortert etter donorer):

OPERASJON DAGSVERK:

(TOTALBUDSJETT 4,7 MILLIONER)

Det er nå 3 året med støtte fra Operasjon Dagsverk kampanjen i 1996. De to foregående årene har gått bra og vi vil nå redusere støtten noe for 1999. I løpet av året vi nå er inne i skal vi gi støtte til 44 skoler: 27 i Ghazni og 17 i Badakhshan. I tillegg til skolene gir vi støtte til Nasir Khisrow Lærerskole i Faizabad, som bør sikre at flere kvinner og menn får tilfredsstillende lærerutdanning. Støtten som gis til skolene i år vil dreie seg om skolebøker og noe skolemateriell til elevene. I tillegg gir vi nominelle beløp for at lærer-

Alle foto: Afghanistankomiteen

ne skal møte opp på skolen - disse holdes på samme nivå som i 1998, altså ca. 150 kroner i måneden.

I tillegg til den direkte støtten til skolene har vi et stort program for etterutdanning av lærere. I Ghazni skal vi ha 40 lærere til videreutdanning innenfor spesifikke fag, samt pedagogikkundervisning for 220 lærere. Sist men ikke minst skal 40 rektorer få ekstra undervisning i administrative rutiner. Som et ledd i avslutningen av støtten gir vi også opplæring til 2 mennesker fra Utdanningsdepartementet i Ghazni, slik at disse kan overta undervisningen når OD pengene forsvinner.

I Badakhshan skal vi i løpet av 1999 ha pedagogikkseminarer for 240 lærere. Videre vil 45 lærere motta videreutdanning innenfor fagområder. Til slutt vil vi gi støtte i administrasjon til 15 rektorer ved de skolene som mottar støtte fra NAC. Vårt miljøprogram i Badakhshan vil i 1999 inkludere utarbeidelsen av et

Bilde over viser folk i arbeid med å laste skolebøker fra jeepene over til hestetransporten.

På bildet til venstre ser vi klargjøring av transporten!

Mange mente det ville være umulig å få fraktet skolebøkene til Badakhshan pga. de rådende politiske og militære omstendighetene i området. Det skulle vise seg å være feil! Første delen av transporten gikk med jeper, deretter ble skolebøkene lastet over på hester som skulle ta frakten over fjellet.

Oppsamling av skolemateriell som skulle fraktes videre av hester det siste stykket over fjellet før snøen kommer.

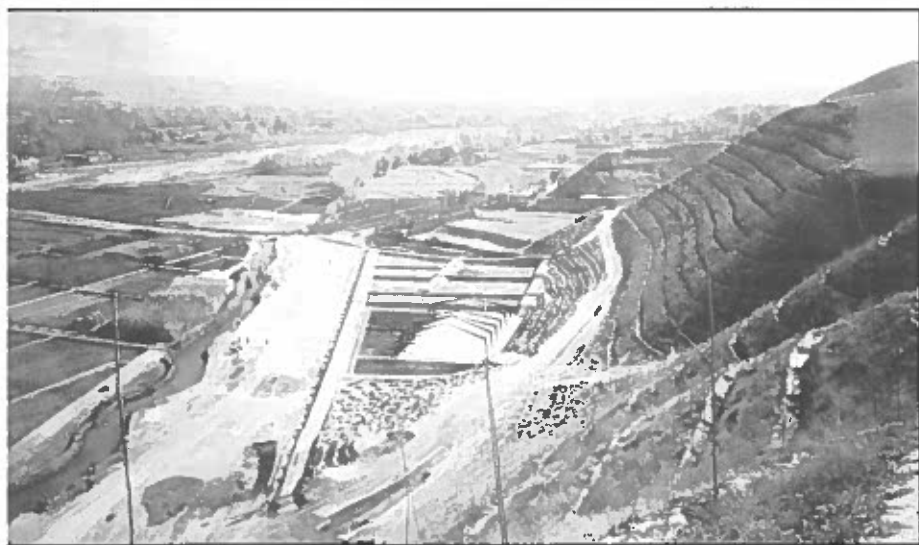
21,5 tonn skolemateriell har blitt fraktet over Hindukush-fjellene. Dette takket være norske skole-elevers innsats i Operasjon Dagsverk i 1996.

190 hester bærte skolebøkene over Shah Saleem-passet (4.334 moh.) Det måtte gå fort, for når som helst kunne snøen komme. O g da ville veien først åpne i midten av juli.

NAC's demonstrasjonsplantefelt fungerer som et eksempel, hvor delegasjoner av landsbyrepresentanter, skoleelever og lærere kommer for å se på og diskutere de viste mulighetene i praksis.

På bildet nedenfor får vi en god oversikt over demonstrasjonsfeltet og terrasseringen av fjellsidene mot erosjonen.

miljøvernensum for skolene som vi håper vil bli tatt i bruk i hele provinsen, samt i andre deler av Afghanistan.

Videreutdannelse for lærere har nå blitt en av de viktigste komponentene i utdanningsprogrammet vårt. For å sikre at kvaliteten fortsetter vil vi også gi ekstra utdannelse til vår egen stab i løpet av 1999. Dette for å oppdatere våre ansatte i nye metoder og for å gi dem ekstra fagkunnskap.

De to skolene vi støtter i Peshawar vil ha den største endringer i året som kommer. Som et ledd i å redusere stotten til disse skolene må vi introdusere skolepenger for 1999. Disse er satt til 100 rupees ved registrering og 50 rupees per måned, altså totalt litt over 90 kroner i året. For oss i Norge høres ikke dette mye ut, men for Afghanske flyktningfamilier kan det bli veldig vanskelig, spesielt hvis man har 2 eller 3 barn i skolen. Vi håper allikevel at elevtallet ved de to skolene vil holde seg på ca. 1400, rundt 1250 jenter og 150 gutter.

Her ser vi NAC's programkoordinator Hermione Youngs. Hun blir flankert av NACs administrator i Badakhshan Daoud. Han fulgte transporten helt fram til komiteens lager i Faizabad.

Help Afghan Farmers Organisation (HAFO) vil i 1999 fortsette med sitt arbeid og gi yrkesutdannelse til mennesker i Ghazni. Igjen skal det utdannes 120 elever i snekker-, sveising-, traktorreparasjon- og smedfag. Kombinert med yrkesutdannelsen har HAFO nå begynt med et kredittprogram hvor uteksaminerte studenter tar opp lån og dermed kan investere i en egen butikk eller liten bedrift.

Til sist med støtte fra Operasjon Dagsverk vil vi også være med å støtte Redd Barnas (USA) program i Kabul med mineopplæringsprogram. Det er nå det siste året vi vil gi støtte til dette programmet hvor man i 1999 planlegger å gi kurs til minimum 20.000 barn i hvordan man skal unngå å bli skadet av de mange minene som fortsatt ligger i Kabul og andre steder i Afghanistan. I tillegg skal man utdanne 250 frivillige som kan fortsette dette programmet etter at den økonomiske stotten forsvinner.

NORAD FRIV. ORG:

(BUDSJETT 1,02 MILLIONER)

NORAD Friv. Org gir støtte til drift av Chardiwal sykehuset, dette i tillegg til pengene som samles inn av Afghanistankomiteen i Norge. Sykehuset skal i løpet av året flyttes til Mirai og prosjektet vil dermed få nytt navn. Denne flyttingen innebærer at de siste bygningene på Mirai må ferdigstilles, deretter flyttes sykehuset og vi må kjøpe nødvendig nytt utstyr. Videre vil vi fortsette med kurs for de ansatte slik at deres medisinske kunnskaper kan bli ytterligere forbedret.

På grunn av egenandelen på dette prosjektet har vi vært nødt til å redusere det totale budsjettet, noe som gjør at aktivitetsnivået kan bli noe lavere enn ønsket. Allikevel regner vi med at ca. 40000 til 45000 mennesker vil nyte godt av sykehuset og tjenesten som tilbys. Sykehuset dekker i dag et område med ca. 100000 mennesker, men dette vil øke noe i forbindelse med flyttingen. I tillegg er det nå flere men-

Her ser vi Hazrat Said gutte- og jenteskole. Denne er oppført i 1998 med en god del av arbeidet utført som dugnadsinnsats fra lokalbefolkningen. NAC har med hjelp av midler fra OD 96 bidratt med: sement, armering, tømmer, blikktak og vinduene. Arbeidet har vært ledet av NAC.

nesker fra Ghazni by som velger å benytte seg av tjenestene utført på Chardiwal/Mirai.

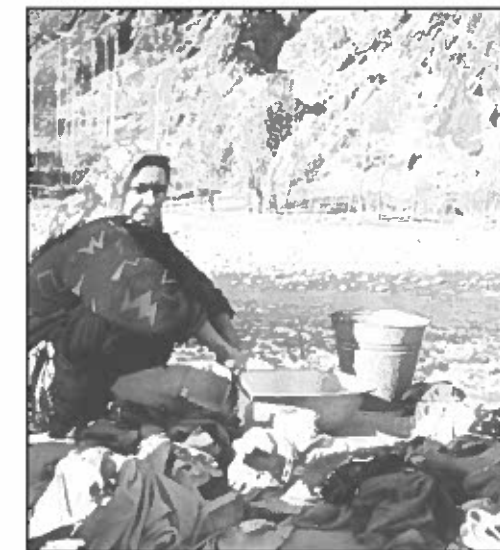
NORAD FOKUS:

(TOTALBUDSJETT 1,35 MILLIONER)

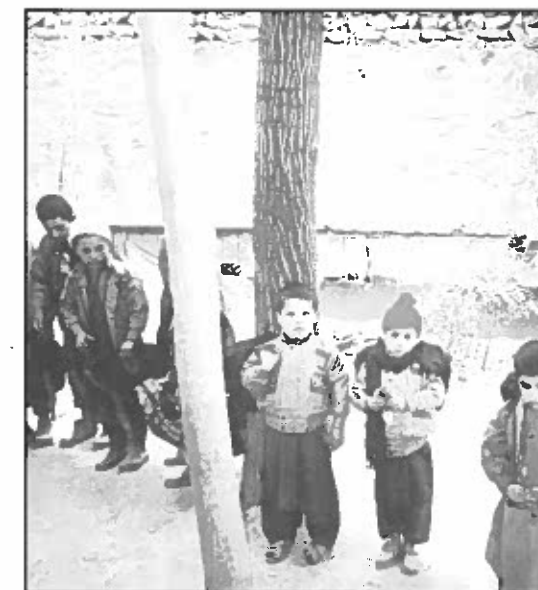
I begynnelsen av desember 1998 fikk NAC endelig ansatt en koordinator for prosjektet med opplæring av tradisjonelle jordmødre. Hanne Bang kommer fra Danmark og er utdannet som medisinsk antropolog og setter seg nå inn i oppgavene for å koordinere prosjektet. Som tidligere har vi jordmorkurs i Jalalabad (gjennom en lokal samarbeidspartner) og i Ghazni (i samarbeid med lokale myndigheter).

Kursene på de to stedene utføres på ganske forskjellig måte: I Jalalabad har man som målsetning å utdanne 45 jordmødre i løpet av 3 kurs. Disse kursene varer i ca. 4 måneder. I Ghazni derimot har vi kortere og mer intensive kurs og vi satser på å ha 200 kvinner på kurs i løpet av 1999 - hvert enkelt kurs vil vare i 20 dager og ha 10 deltakere.

Gjennom NORAD og Fokus håper vi også å ha mulighet til å gi stipendier til ca. 1.000 Afghanske kvinner i Peshawar (et prosjekt med budsjettramme på 600.000 kroner). NORAD og Fokus avsluttet i 1998 sin støtte til drift av kvinneuniversitetet i Peshawar, og dette universitetet samt to andre må derfor skaffe penger til drift på egenhånd. Dette betyr at skolepengene vil øke ganske dramatisk. Forslaget til NAC er derfor at vi gir stipend til studenter som går på disse universitetene slik at Afghanske flyktningekvinner kan få utdannelse. Dette vil bli et møysommelig arbeid, med identifisering av mottakere, samt oppfølging av deres utdannelse, resultater, osv. NAC har ikke tenkt å gjøre alt dette arbeidet selv, og det vil derfor bli nedsatt en 'Grant Giving Committee' som har ansvaret for utarbeidelse av søknadsskjema og opp-

Barnehjemmet i Faizabad, Darolhetem. Høsten 1996 ble NACs koordinator invitert til å besøke et av de to barnehjemmene i Badakhshans provinshovedstad Faizabad. Hun fant litt over hundre barn, underernærte, syke og skitne. Fra de lokale myndighetene var det gitt beskjed om at det ikke var mer penger. NAC startet et nødhjelpsprogram for barna. Sammen med myndighetene startet et arbeid for å sende tilbake barn til slektninger og nær familie. 40 barn kunne ikke sendes tilbake av ulike årsaker. NAC har tatt ansvar for mat, helse, brensel og klær til barna.

Bildet øverst til høyre: Klessvask for 40 barn er ingen spøk. Vaskemaskin er et ukjent fenomen.

Bildet over til venstre: Den årlige klessuppleringen fra NAC.

Bildet i midten og under: Med nye skolesekker fra Pakistan, fraktes de nye vinterklærne «hjem».

Det er World Food Program, Utenriksdep. nødhjelp og noen få private gaver som holder hjemmet gående. Oppasserne får mat, men ingen lønn.

Hovedveien mellom Keshim og Faizabad er 59 km lang. I dag tar turen 8,5 t, under fine forhold. I 1993 regnet man en reisetid på ca 12 t. Mye av veien er forbedret, selv om kanskje de vanskeligste partiene gjenstår. NAC bidrar med veiledning og ledelse av forbedringsarbeidet. Arbeidet utføres av lokalbefolkningen.

følging av resultatene til de som mottar støtte. Denne komiteen vil bestå av mennesker fra de 3 universitetene, fra NAC, samt en ekstern leder med utdannelsesbakgrunn.

UNICEF:

(TOTALBUDSJETT 135.000 KRONER)

Støtte fra UNICEF ble i fjor mottatt for å gi skolebøker samt videreopplæring av lærere i Badakhshan. I tillegg var det meningen å skaffe tavler til 80 skoler i Badakhshan. Dessverre ble det ikke tid til tavlene, så dette prosjektet vil bli utført i 1999.

UNICEF gir videre støtte til vaksinasjon i Ghazniområdet, et prosjekt som har pågått over flere år. Dette prosjektet vil bli videreført, og på den måten er NAC med på å gi nødvendige vaksiner til 83.000 barn og mødre i 5 provinser i Ghazniområdet. Dette prosjektet får også pengestøtte av Utenriksdepartementet.

NORAD ASIA:

(BUDSJETT 170.000 KRONER)

1999 er det siste året vi får støtte gjennom den Norske Ambassaden i Islamabad til drift av Want Klinikken i Nuristan. Denne klinikken ble ferdigstilt i begynnelsen av 1998 og støtte til driften har blitt gitt det siste året. Støtte vil bli gitt på samme måte i 1999, et år som også må brukes for å slutføre støttet og dermed lokal overtakelse.

Klinikken er den eneste helsetjenesten tilgjengelig for menneskene i Want dalen i Nuristan, samt i andre avsidesliggende daler i området. I tillegg til helsetjenester gir det også tannlege tjenester ved klinikken.

UTENRIKSDEPARTEMENTET:

(TOTALBUDSJETT CA. 9,5 MILLIONER)

Som nevnt tidligere venter vi for øyeblikket på svar fra Utenriksdepartementet på vår søknad for 1999.

Miray hospitalet har overtatt for det tidligere Chardewal hospitalet på Ghazni sletten, og fortsetter sin vitale rolle som det medisinske tilbudet for over en halv million mennesker i regionen.

Allikevel vil vi gjerne luften noen av de prosjektene vi ønsker å fullføre i løpet av året:

Badakhshan: I den nordøstlige provinsen av Afghanistan vil vi fortsette med vår støtte til barnehjemmet i Faizabad by i samarbeid med WFP som gir mat til barna. Ellers fortsetter vi med miljøprosjektet i Keshem. Innenfor konstruksjonssektoren ønsker vi å fullføre følgende prosjekter: Veistrekningen mellom Keshem og Kalafgan; bygging av en klinikk i Dand (som vil bli drevet av MSF); rekonstruksjon av Koal skole som ble skadet i jordskjelvet i Mai; 5 vannforsyningsanlegg i forskjellige deler av provinsen; en gangbro i Quduq (i Shahr-i-Buzurg). 2 irrigasjonskanaler (Faragh Jani og Toghak); en vegg som sikrer vannforsyning i Hazrat-i-Sayed; og sist men ikke minst en hengebru i Farmanquillie for å gi barn fra en rekke landsbyer tilgang til skolen som har blitt konstruert tidligere. Totalt er budsjettet for hele Badakhshan-programmet 3,47 millioner.

I Ghazni og Paktia dreier programmet seg mest om støtte til helseprosjekter. Klinikker i Arzo, Zurmat, Khogiani, Barakat vil motta støtte. I tillegg har vi søkt om penger for en mor-barn klinikk samt et ernæringsprosjekt på Mirai. I tillegg søker vi UD om ekstra støtte til vaksinasjonsprogrammet som utføres i samarbeid med UNICEF. Vi har også planer om å utføre noen konstruksjonsaktiviteter i Ghazniområdet: Rashedan er foreløpig uten noen helsefasiliteter og vi ønsker derfor å bygge en klinikk i samarbeid med lokalbefolkningen/myndigheter. Denne klinikken vil senere få støtte gjennom NAC. I tillegg trenger Kogiani klinikken en helt ny bygning som vil bli konstruert i løpet av 1999. Igjen innenfor helsesektoren ønsker vi å bygge latriner for Zurmat klinikk slik at forholdene for de ansatte og pasientene kan bli bedre. Vi har også søkt UD om støtte til å bygge en bru i Ghazni by. Totalt er budsjettet for Ghazni/Paktia på 2,76 millioner kroner.

Kabul og Østprogrammet dreier seg også mye om støtte til forebyggende og kurative helsetiltak. Vårt samarbeid med Afghan Relief Committee (ARC) fortsetter og støtte vil bli gitt til deres 2 klinikker i Noorgal og Beshod. I tillegg kommer vi til å støtte Hewad klinikk i Jalalabad, en mor-barn klinikk i Laghman, samt 2 tannklinikker (en i Kabul og en i Nuristan).

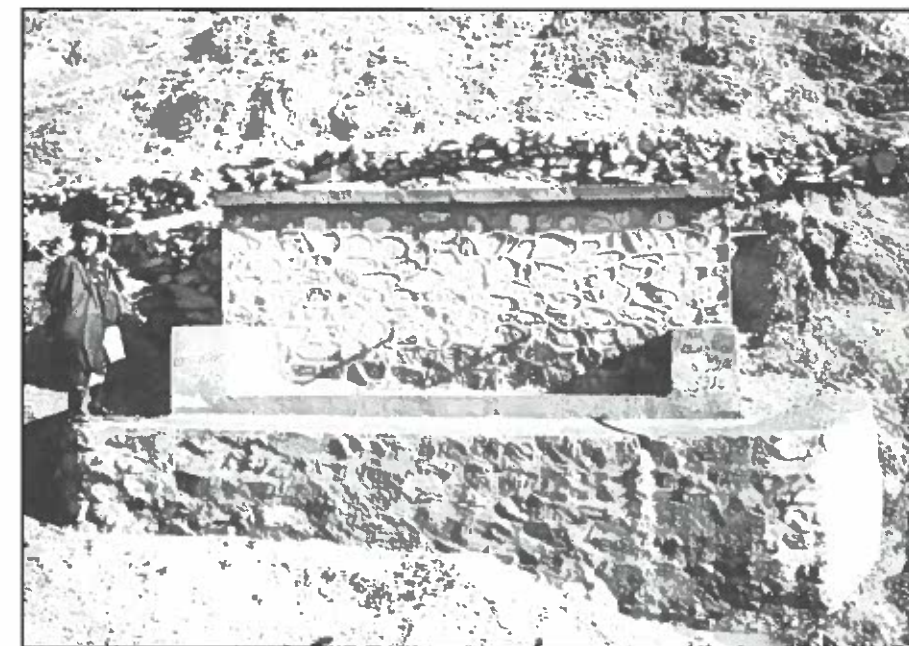
I år, som i fjor, har vi søkt UD om 800.000 kroner for prosjekter som vil bli identifisert i løpet av året. Vi har også søkt om 200.000 kroner for videreopplæring av lokalt ansatte og helsepersonell ved klinikkene som mottar støtte. 100.000 kroner ønsker vi også å bruke til en evaluering av alle ingeniørprosjektene våre.

Til slutt bør det også nevnes at vi har søkt om penger for fornyelse av bilparken. Bilene våre begynner nå å bli så gamle at det koster oss veldig mye å holde dem i stand. Vi håper derfor at UD vil allokere nok penger til NAC slik at vi får råd til å kjøpe to nye biler i løpet av 1999.

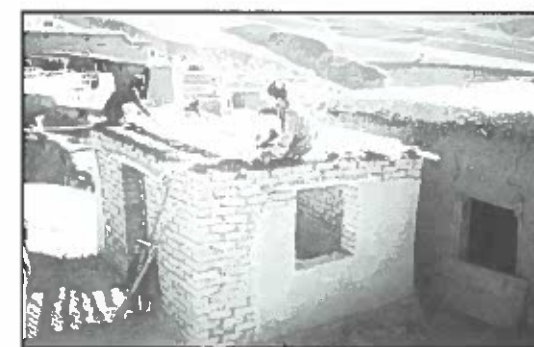
AVSLUTNING

Som leserne sikkert forstår har vi mange planer for året som nylig har begynt. Situasjonen i Afghanistan vil alltid være preget av usikkerhet, men 1998 viste oss at det likevel er mulig å gjennomføre vanskelige prosjekter bare vi får tilslag fra donorer tidlig på året. Vi har god kunnskap om Afghanistan, opparbeidet gjennom mange års arbeid i øst og nord. Denne lokalkunnskapen er veldig viktig i det arbeidet som utføres, og vi mener derfor det er viktig at en organisasjon som Afghanistankomiteen kan fortsette det arbeidet vi gjør. Men det å skaffe penger til et land som Afghanistan er ikke blitt enklere gjennom de siste årene og politiske / militære hendelser.

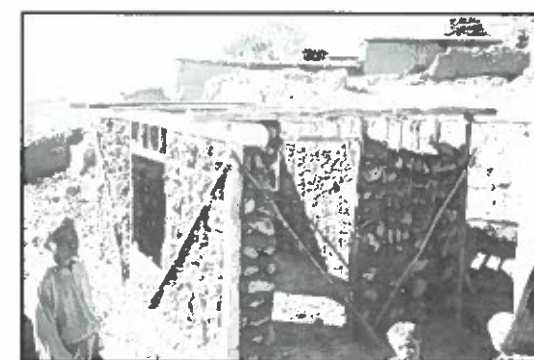
Men selv om regimet ikke er på linje med det mange nordmenn kunne tenke seg som et ideal er det vik-

Bildet over til høyre viser et vannreservoar. Rent vann føres fra kilder til reservoaret og fordeles til tappekranene i landsbyen. Rent drikkevann er høyt prioritert for den almenne helsetilstanden.

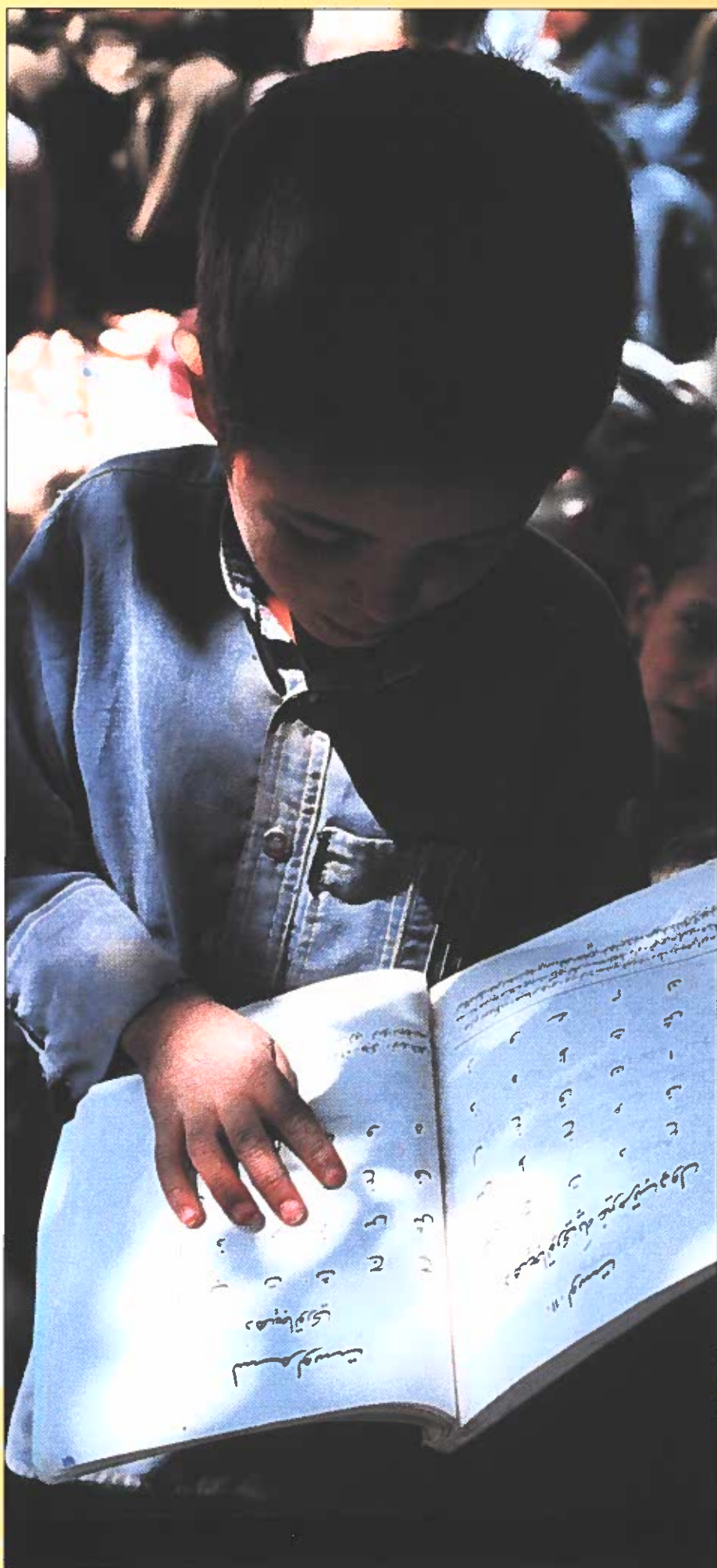

Bildene til venstre viser hus ført opp med lokale materialer etter en mer jordskjelvsikker konstruksjonsmåte. 3x3 meter blir hva mange familier må klare seg med gjennom vinteren. En ekstra bevilgning fra Utenriksdepartementet på slutten av året, har bidratt til at det i disse dager er mulig å få tette vinduer med plastfolie.

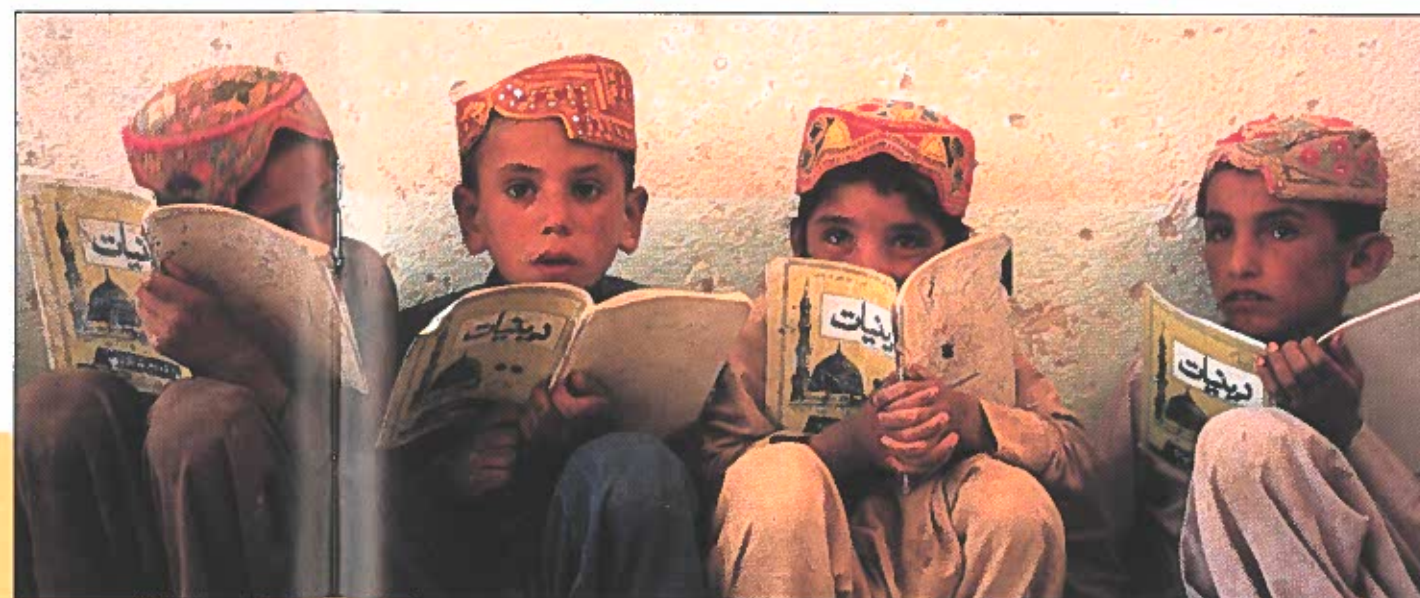
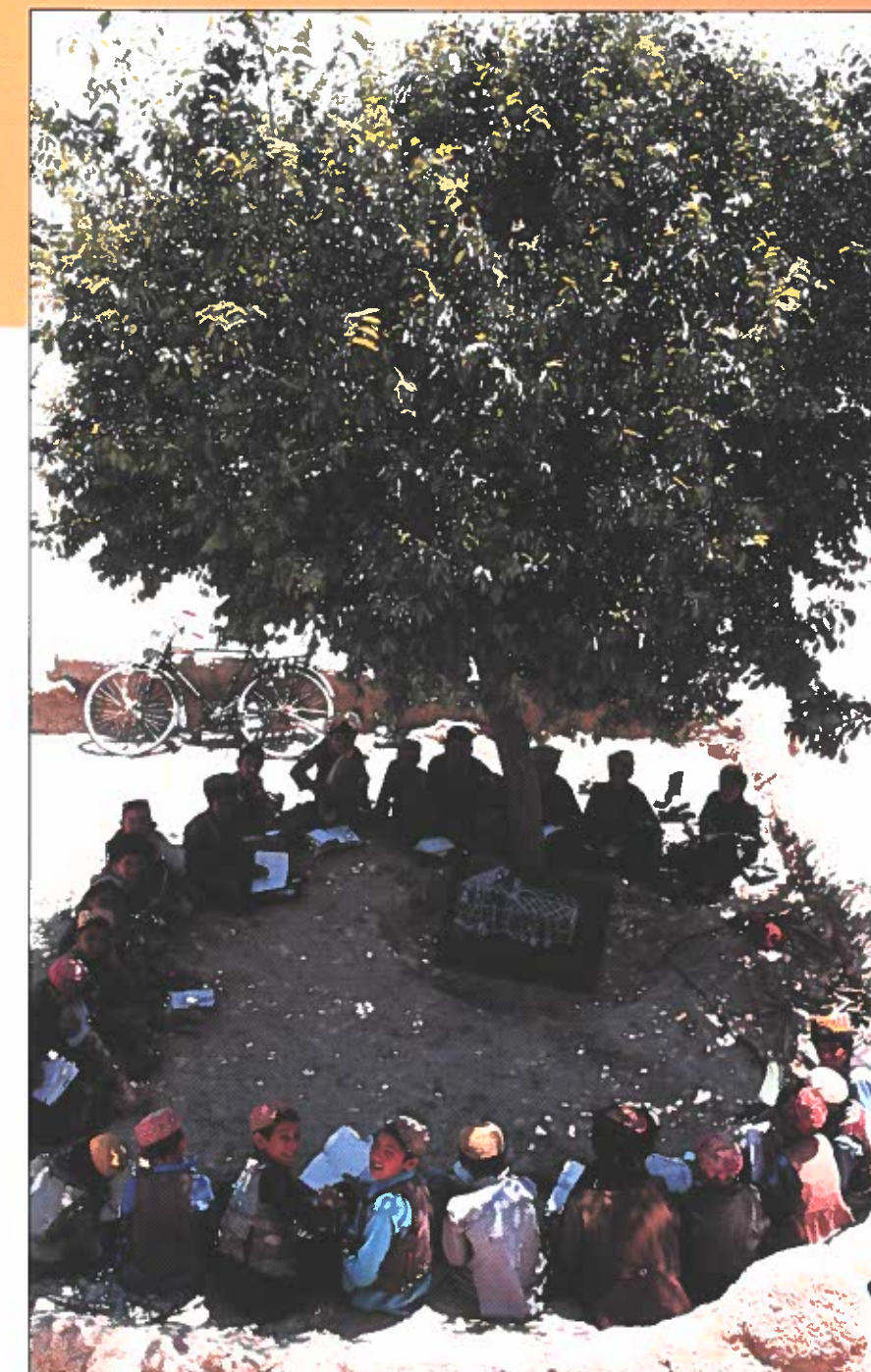
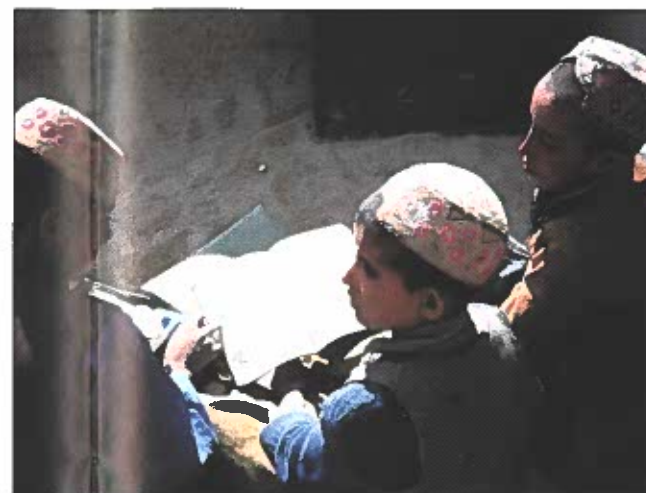
tig å tenke på at Afghanske mennesker fortsatt lider i den nøden og fattigdommen som rammer landet. Det er derfor viktigere enn noen gang for at Afghanistan mottar støtte gjennom internasjonale organisasjoner, slik at innbyggerne i landet kan motta noen av de tjenestene vi nordmenn vil ta for gitt, nettopp skolegang og helsetjenester. Vi som sitter her i Peshawar og i Afghanistan vil derfor igjen oppfordre medlemmer av Afghanistankomiteen og andre mennesker til å gi bidrag til helse og skolekampanjer som organiseres for menneskene i Afghanistan. Uten medlemmene som gir støtte til komiteen kan vi ikke være den solidaritetsorganisasjonen vi ønsker å være, og vi ber derfor om fortsatt støtte framover.

Geir Hurlen Rødven er programrådgiver NAC Peshawar

Alle fotos: Merete Taksdal

I forrige nummer av A-nytt viste vi bilder av undervisning for jenter. Denne gangen har vi fine bilder av afghanske gutter som ivrig leser og lærer.

Bare man finner en skygge kan man holde undervisningen igang!

Skole-arbeidet i Bergen

«Historien om Latifa» er en historie fortalt av Gisela Kruse under pengeovervekkelsen på Krohnengen skole i Bergen den 26. februar. For å gjøre kontakten til de afghanske elevene på Girls High School no. 2 i Faizabad så direkte som mulig, ble denne noe frie formen valgt. Den gir et fint bilde av hverdagen til elevene i Faizabad. Den ble lyttet til med stor interesse av elevene på Krohnengen skole.

Krohnengen skole arrangerte for første gang et julemarked i desember 1998. Foreldrerådet sto for arrangementet, mens lærerne organiserte produksjon av elevarbeider til salg på markedet. Det strakte seg fra pepper-

Elever ved Krohnengen skole hadde ulike aktiviteter på julemarkedet!

kaker til glassmaleri og julekort. Foreldrene laget kaker til salg i kafeen, musikkorpset spilte til åpningen og Afghanistankomiteen i Bergen laget afghansk mat sammen med elevene og solgte på markedet, laget afghansk utstilling og holdt lysbildeforedrag for elevene i forveien og på selve kvelden.

Alt i alt et vellykket arrangement. Det ble et nytt høydepunkt under pengeovervekkelsen, da det allerede var kommet tegninger fra Girls High School, som ble stilt ut på skolen.

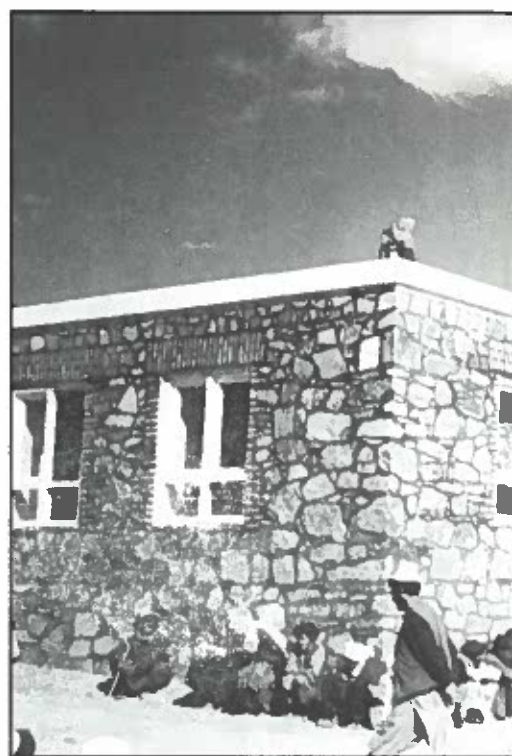
For lokalkomiteen betyr slike arrangementer en del arbeid, men vi får mye igjen i form av opplevelser, møter med elevene, lærerne og foreldrene. Vi har virkelig følelsen av å gjøre noe meningsfullt. Elevene følger med stor interesse. Miner og krig mister noe av spenningen for barna, men viser mer av sitt tragiske ansikt i de person-

lige historiene til de afghanske barna.

For at kontakten fortsetter, er det enormt viktig å gi god tilbakemelding 1 - 2 ganger i året. Her er vi i lokalkomiteen avhengig av at de andre ledene i organisa-

sjonen er klare over denne oppgaven. Dvs. våre folk i Faizabad f.eks. må huske å få elevene til å tegne og skrive brev, gjerne ta med seg tegne-materiell til skolen. Så må tegningene transporteres til Peshawar og sendes med neste reisende til Norge. På AiNs kontor i Oslo må tegningene uten forsinkelse sendes til lokalkomiteen (gjør varsle om at det sendes noe). Så må til slutt den personen i lokalkomiteen, som er ansvarlig for den vennskapsskolen i Norge, kontakte denne skolen og avtale overlevering. Det bør taes kopi av tegningene og brev til AiNs arkiv lokalt. Evt. oversettelse av brev kan fortrinnsvis skje i Peshawar, men til en viss grad også i Norge (grensen går ved lokale dialekter eller dikt som beskriver lokale steder).

Det er en del arbeid knyttet til en skolevennenskapskontakt, men arbeidet lønner seg!

Historien om Latifa

Latifa bor i Faizabad. Hun er 8 år. Hun er en afghansk jente. Hun bor med sine 5 søsken og moren i et lite hus, bygget av stein og jord. Faren hennes døde under krigen, da Taliban angrep hjembyen deres. Etter det flyktet de hit, fordi onkelen bodde her. De har lite mat, vinteren er kaldt, det ligger snø i gatene. Det er usikkert, når den neste lastebilkonvoi kommer fram med brensel og mat, fordi veien over fjellene er stengt pga snøen (akkurat som i Norge...). Latifa er lei av å spise tørt brød, og hun drømmer om å få kjøtt, grønnsaker og pudding hver dag!

Latifas mor jobber som lærerinne og har ikke fått lønn de siste månedene. Det begynner å bli knapt med penger. Latifa sitter og fryser. Hun er på skolen, der moren hennes er lærerinne. Skolen heter Senha Lysee Shomari Do (eller Girls High School no.2, Den andre Jenteskolen). Latifa har, for første gang, fått et helt papirark for seg selv. Hun har lånt noen fargeblyanter fra bestevenninen. Hun skal lage en tegning. Men hva skal hun tegne? Hun klarer ikke å bestemme seg. Tegningen skal nemlig sendes til et land langt borte. Hun kan nesten ikke uttale navnet på dette landet: "NORRVEI". Læreren har fortalt at der er det like kaldt om vinteren som i Faizabad. At dette landet har 6 måneder natt og 6 måneder dag. Mon

Bilde over: Hajar Secondary girl school er en ny skole som tar sikte på å gi afghanske jenter undervisning.

Bildene til venstre: Glade jenter ved Girls High School no. 2.

Elevene ved denne skolen sende tegninger til elevene ved Krohnengen skole som en takk!

tro om de bare sover i seks måneder når det er natt? eller kanskje de har sånn kunstig lys som guvernøren har i sitt hus?

Læreren har også fortalt at alle jenter går på skole der.

- Det hadde vært noe, det, tenker Latifa. Storesøsteren hennes, nemlig, Maryam, kan ikke gå på skolen, fordi hun må være hjemme og passe de småsøsken deres, mens moren jobber. Og hver dag, når Latifa kommer hjem fra skolen, venter Maryam spent på henne og spør hva de har lært på skolen i dag. Og så over de å skrive det Latifa har lært, i sanden på gårdsplassen med en liten trepinne. Lati-

fa tenker, hvor fint det hadde vært, om Maryam kunne gå på skolen sammen med henne!

Latifa ser ned på det tomme arket igjen. Hva skal hun tegne? Læreren fortalte i går, at barna i "Norrvei" har samlet inn penger til hennes skole, det er derfor Latifa skal lage tegningen til dem, som takk. - Er det virkelig sant?, tenker Latifa. Er det barn i dette fjerne landet som tenker på henne og hennes medelever? Det er for godt til å være sant!! De må ha nok mat der, siden de har penger til å gi bort. De er ordentlig snille, disse barna i "Norrvei"!

Tenk, nå kan hun gå på skole ett år til! Nå kan moren hennes og de andre lærerne få lønn igjen! Og kanskje kan de kjøpe nye skolebøker? Kanskje Latifa kan til og med få sin egen skolebok??

Latifa elsker å lese. Hvert eneste ord hun finner, staver hun fram og tilbake, til hun kan det utenat. Forleden dag så hun et gammelt nedslitt skilt i bazaren. Det var malt et bildet på det av en rar firkantet maskin. Så stavet hun ordet F-J-E-R-N-S-Y-N. Hva i all verden var dette? Sânt har de i hvert fall ikke hjemme hos Latifa. Hun må huske å spørre lærerinnen om det. Kanskje de har sânt i "Norrvei"?

Men nå gjelder det altså denne tegningen hun skal tegne. Det må bli ferdig, fordi hun rare damen som snakker engelsk og går uten slor, skal reise fra Faizabad til "Norrvei" og ta tegningen med seg til de barna som har samlet inn pengene til skolen til Latifa.

Nå har hun en idé!

Hun kan ikke sende noen blomster helt til "Norrvei" midt på vinteren, men hun kan tegne dem!! Og så setter hun i gang. Det er ganske vrient å tegne alle bladene og blomstrene, men hun gir seg ikke for hele arket er fylt med de nydeligste fargene. Akkurat som på våren når hun gikk langs med elven og plukket et stort blomsterbukett!

Så skriver hun på navnet sitt, en stor TAKK! og hilsen til de fjerne, fremmede barna som plutselig ikke kjennes så fremmede lenger. Kanskje de er allerede blitt venner litte gran?!

Mens Latifa går hjem fra skolen denne dagen, drømmer hun om framtiden: Tenk om barna i "Norrvei" tenker på henne neste år også? Tenk om hun kan fortsette å gå til skole helt til hun blir voksen? Da skal hun bli sykepleier og hjelpe alle de syke barna og få dem alle frisk igjen! Og så skal hun skrive brev til de der Taliban i Kabul og fortelle dem at de må slutte med krigen! Og hun drømmer om hvordan det ville være å leve i fred og ikke i krig. Og hun drømmer om å få brev fra barna i "Norrvei", om å bli bedre kjent med disse nye vennene sine... Tenk, et land så langt borte, allikevel så nært!

TUSEN TAKK TIL ALLE GIVERE til Girls High School no.2 i Faizabad, Afghanistan!

Amnestiet som ingen har fått

• Av Terje Skaufjord •

For tre måneder siden fikk Gholam-familien og de andre hazaraene amnesti fra justisministeren. Den såkalte hazara-saken var endelig over. Trodde hazaraene, og vi. Men siden har ingenting skjedd. Intet amnesti er gitt. Ingen pass fornyet. Ingen oppholdstillatelse. Forelopig er det bare blitt en ny runde med usikkerhet, forvirring og frustrasjon.

Det var 17. desember i fjor justisminister Aud-Inger Aure utstedte amnesti for de cirka 100 hazaraene som har vært truet med utkastning fra Norge. Alle skulle få bli. Jubelen var stor på formiddagen denne torsdagen like før jul. Bedre julepresang kunne ingen ønske seg.

Men begeistringen kjølnet kraftig utover dagen, da det ble klart at det heftet betydelige betingelser ved amnestiet.

Hazaraene måtte følge visse retningslinjer for å få opphold.

Justisministeren uttalte seg temmelig utvetydig når det gjaldt Gholam-familien. For å få oppholdstillatelse måtte de innrømme at de var pakistansere og søke oppholdstillatelse som borgere av Pakistan.

I et intervju med avisa Klassekampen 19. desember får justisministeren følgende spørsmål: -Hva betyr betinget amnesti, får Gholam nå bli i Norge for alltid?

Aure svarer da ifølge avisen: -Nei, ikke uten videre. Deretter følger hun opp med en lengre passus om kriminalitet og at nå måtte de slutte å lyve, slår fast at «denne såkalte Gholam-familien og andre må oppgi riktig identitet».

Dette utsagnet kunne knapt tolkes på mer enn en måte: Det fins ikke noe amnesti hvis ikke de følger Justisdepartementets spesielle oppskrift: søk opphold på pakistanske navn.

Dette er ganske sterkt når pakistanske myndigheter har stått fast på at de ikke har noen grunn til å tro at noen av hazaraene er pakistanske statsborgere. Tallrike henvendelser fra advokat Trond Romstad har alle gitt samme resultat: ikke pakistanske statsborgere. Men dette har ikke hatt noen som helst betydning for det norske justisdepartementet.

-INGEN SKAL UTVISES

Faktisk har enkelte av hazaraene for lenge siden fått lignende tilbud fra UDI: de som ved utløp av oppholdstillatelse leverte inn passene for fornyelse. Passene ble beholdt av politiet. I årenes løp har de så ringt UDI mang en gang og spurt om de kan få igjen passene sine. Følgende svar har vært gitt fra UDI-saksbehandleren: -Jeg skal fikse deg opphold på dagen hvis du innrømmer at du er pakistanser. Justisdepartementets amnesti-utspill er kun en gjentakelse av tidligere tilbud, riktignok bare gitt over telefon. Ikke rart at de

nå 3 måneder etter amnesti-utspillet er minst like deprimerede og oppgitte som de var tidligere.

Men så er det det at både Aure og andre fra departementet har understreket at ingen skal utvises. Det ønsker vi alle å tro på. Ingen skal utvises. De skal få bli i Norge. Men hva så med resten da? Hvordan kan Aure forsikre dette og samtidig stå på de andre kravene?

EN HAZARA «OLA NORDMANN»

I den tiden som har gått har det vært en del uformell kontakt mellom hazaraene og departementet, og en del avisoppslag. Gholam-familien har naturlig nok sagt fra at de ikke for alvor ville vurdere å oppgi sine navn, sin identitet og nasjonalitet. Justisdepartementet har på sin side holdt fast på at de må innrømme at de er pakistansere og søke opphold med et annet navn enn Gholam.

En skulle nesten tro det er uviktig for departementet hvilke navn de faktisk velger. -Jeg kan godt hete Ola Nordmann og være født 17. mai sa Ali Gholam sarkastisk til Dagsavisen.

På henvendelser til departementet har Ali Gholam fått mange rare svar på sitt enkle spørsmål: Hva skal jeg hete?

Saken er jo den at Lagmannsretten ikke dømte Gholambarna, heller ikke Ali Gholam, til å forlate landet, heller ikke er han dømt for å ha gi falsk forklaring og ikke er han anklaget for å ha et annet navn. Kun ett navn, Ali Gholam, er hans identitet. Dermed er spørsmålet mer enn betimelig: -Hva skal jeg hete da, har dere noe forslag?

BREV FRA ADVOKATEN

Dette virker aldeles merkelig. Advokaten til Gholam-familien (6 personer) og 18 andre hazaraer, Trond Romstad, skrev da også et brev til Justisdepartementet 10 januar, for å få svar på hva som egentlig lå i dette amnestiet:

«Ved pressemelding av 17.12.98 ble jeg meddelt at familien Gholam m.fl. blir innvilget opphold etter «nærmere bestemte retningslinjer». På vegne av de familier jeg representerer som er omfattet av Quetta-prosjektet vil jeg med dette be departementet opplyse hva som er innholdet i retningslinjene -dvs. hva som vil bli gjort fra myndighetenes side og hva som konkret forventes av mine klienter for amnestiet kan gjennomføres.

Det er kun Hussein Gholam og hans kone Khadija Gholam av disse 26 personene som har fått utvisningsvedtak i retten. Sju andre er anklaget for å ha løyet, én av dem Ali Reza, som har vært i Norge i 15 år! Men ingen av disse sju er dømt. Ali Reza og to andre har for eksempel bare fått et forhåndsvarsel om at de skal utvises. Fire personer har fått utvisnings-

vedtak fra UDI, men de har anket og ankene er ikke behandlet.

Sakene er med andre ord i helt forskjellige stadier, og ganske ulike. Noen barn er født i Norge og kan ikke en gang beskyldes for å ha forfalsket identitet, noen inngifte kvinner er ikke anklaget for å ha løyet om sin identitet i det hele tatt. Det er kort sagt nokså uklart hva et amnesti betyr i hvert enkelt tilfelle. Og dette har Justisdepartementet ikke gjort noe for å oppklare. Ingen har sett noe mer enn en pressemelding.

NÅR FÅR HAZARAENE AMNESTIET?

Romstad spur derfor ganske konkret på vegne av hver enkelt klient hva som skal til for å få amnesti. Han vet ikke, og klientene vet ikke.

10 ÅR ETTER SOVJETISK TILBAKETREKKING

• av Terje Skaufjord •

Mange husker den klassiske scenen hvor general Boris Grimov viser fredstegnet til verden fra en stridsvogn som forlater afghansk territorium på «fredsbrua» over elva Amu Darya og inn i Tadsjikistan, i daværende Sovjetunionen.

De sterke bildene, smilene og fredstegnene gikk verden over. Sovjet var ute, nesten 10 år etter invasjonen 27. desember 1979. De hadde holdt loftene fra avtaleinngåelsen året for. Optimismen var stor.

Det kameraene ikke viste var at de sovjetiske styrkene under tilbaketrekkningen la miner så tett som hagl langs begge sider av veien fra Salang-tunnelen og nord til grensa. Heller ikke at det ble etterlatt en del dyktige offiserer som instruktører for det afghanske kommunistregimet, som nå skulle klare seg på egenhånd. De svære våpendepotene lot Sovjetunionen også bli igjen. Det var med andre ord visse sider med den sovjetiske tilbaketrekkningen som ikke kom helt fram i lyset. De gjorde absolutt sitt for å hjelpe Najibullah og hans regime til å slåss for å beholde makta.

KRONISK SPLITTELSE

En hel verden ventet på at frigjøringsstyrkene ledet av mujahedin-regjeringen skulle innta Kabul i løpet av kort tid. Man ventet at det demoraliserte og nå etterlatte regimet til Najibullah og de andre forræderne som hadde styrt på sovjetiske bajonetter, skulle flykte med halen mellom beina.

Her var det bare for mujahedin å sette kursen mot Kabul, og innta hovedstaden, plukke den som en moden frukt.

Men i Peshawar kranglet eksilregjeringen, den såkalte sjupartialliansen, og på slagmarka slåss de dels mot hverandre, dels la de kjelker i veien for hverandre. Som før. Et samlet stormløp mot den viktigste byen i øst, Jalalabad, anført av folk fra den pakistanske etterretningsorganisasjonen ISI ble en dundrende fiasko. Motsetningene økte, og erobringen av Kabul var plutselig langt unna.

Først da splittelsen innad i Kabul-regimet ble akutt,

Som nevnt nekter fortsatt pakistanske myndigheter for at noen av de 26 er pakistanske statsborgere. Justisdepartementet forventer like fullt at hazaraene med gyldige afghanske pass skal gå til Pakistans ambassade og søke om pakistanske pass! Det er ganske vilt.

Vi kan le, men det er blodig alvor. Når skal denne tragiske saken slutte? Når får hazaraene rett og slett amnesti?

Ikke bare uvissheten og ventingen trerer. Uten oppholdstillatelse og pass, er det er umulig å leve et tilnærmet vanlig liv. De fleste dorer er stengt. 15. april går fristen ut for å søke universitet og høyskoler. Ali og Gulsum Gholam kan ikke søke. De mangler de avgjørende papirene.

general Tanai gjorde kuppforsøk med store deler av khalk-fraksjonen av kommunistpartiet, andre hoppet av og flyktet til Peshawar, steg optimismen igjen. Regimet råtnet på rot.

Hosten 1991 var mujahedin igjen på offensiven. Nå gikk det bare en vei. Men først da en av de store mujahedin-lederne Ahmed Shah Massoud maktet å få militsleder Abdul Dostum Rashid og et par kommunistgeneraler til å skifte side, lå veien åpen for å innta Kabul.

En av de første maidagene 1992 kom eksilregjeringen med den forelopige leder Sigbatullah Mojadeddi, fra det minste av de sju partiene, i spissen kjørende i triumf inn i Kabul. Kort tid etter overtok Rabhani som president. Men statsministeren kom ikke til Kabul. Han, Gulbuddin Hekmatyar, slo seg ned i Sarobi, utenfor Kabul. I løpet av 1993 sendte landets statsminister bomber inn i hovedstaden for å knekke «sin» president. Regjeringen gikk i total oppløsning. Rabhani ble snart alene igjen med støtte fra ett av de andre partiene pluss en shia-allianse.

Resultatet av denne borgerkrigen ser vi i dag, Kabul er odelagt. Og byen fikk knekken den gang, ikke av Taliban seinere som noen tror.

Faktisk var dette året, 1993 kanskje det tristeste i det postsovjetiske Afghanistan. Da Taliban kom på scenen fra 1994 og utover hadde alle gitt opp håpet. Folk flest begynte å se på de gamle partiene og deres kommandanter mer som banditter enn som frigjøringshelter.

Så kom altså Taliban. Og de er der fortsatt. Taliban slåss mot Massoud, og i bakgrunnen spøker fortsatt Gulbuddin Hekmatyar.

Man blir ikke optimist av slikt. Heller ikke de mange jordskjelv i nordområdene har bedret på den.

Men la oss holde for vårt indre øye det øyeblikket da den siste sovjetiske stridsvogn forlot afghansk jord. Håpet som afghanerne folte så sterkt da, er ikke borte. Men fortvilelsen er stor. 10 år uten gode nyheter er lang tid!

«Så kom altså Taliban. Og de er der fortsatt.»

HVA SLAGS ENIGHET?

• Av: Terje Skaufjord •

14. mars ble det i Ashakabad i Turkmenistan undertegnet en avtale mellom Taliban-regjeringen og hovedfienden, nord-alliansen anført av tidligere president Rabbani og Ahmed Shah Masoud. Forhandlingene ble ledet av FNs spesialutsending for Afghanistan.

Mange observatører frykter at det raskt kan skjære seg her, for eksempel ved at Taliban nedlegger veto mot foreslåtte representanter fra nord-alliansen.

Partene undertegnet et dokument som slår fast at de skal dele makten mellom seg. Det skal utveksles fanger gjennom det Internasjonale røde kors.

Det videre målet til FN er å få i stand en våpenhvile, danne en regjering på et bredt politisk og religiøst grunnlag og avholde valg.

Mange vil nok stille seg svært tvilende til denne Ashakabad-avtalen. Det har vært så mye uenighet mellom afghanske partier og grupperinger, også mellom såkalte venner, at enighet mellom Taliban og Rabbani har virket temmelig fjern. Å se de samme gamle fjesene på fjernsynsskjermen, med come back-spesialisten Gulbudin Hekmatyar i fremste rekke, framkalte neppe stor entusiasme hos mange. Men like fullt er det første gang Taliban setter sitt navn under en avtale om å dele makt med andre. Tonen mellom de to partene var preget av gjensidig respekt og åpenhet heter det i presse-meldingen fra Ashakabad. Vi tror ingenting, men det må være lov å håpe. Faktisk har partene sittet mer eller mindre sammen i en hel måned, og det hadde de kanskje ikke gidde, hvis det bare var halvhjertet ment?

For første gang på lenge har afghanerne selv tatt det første steget. Nå får vi håpe at FN går like aktivt på bakspillerne for Taliban Pakistan (og USA), og prøver å forhindre at Iran finner på noe som kan gi Taliban grunn til å bryte avtalen.

Det er kanskje ikke noen tilfeldighet at avtalen er inngått i Turkmenistan. Nettopp dette landet har i

det siste halvåret oppvist betydelig aktivitet overfor taliban-reimet, og er kanskje det landet som har ligget nærmest i loypa til å anerkjenne Taliban-regjeringen.

Men i den samme perioden som Taliban har flortet med Turkmenistan, har den samme talibanregjeringen lagt om stilen. Ekspertene mener at erkjennelsen om at Taliban ikke klarer å erobre hele Afghanistan omsider har nådd helt til topps i organisasjonen, også blant de mest ortodokse. Dette kan være grunnen til at regjeringen har slakket av på noen av de tallose rigorose forordningene, som de har brukt mye prestisje og nidkjærhet på å gjennomføre. Taliban har begynt å tenke på at de i framtida ikke kan gjøre helt som de vil.

HVOR KOMMER NESTE RUNDE?

Neste runde med samtaler skal finne sted inne i Afghanistan. Da skal partene gå los på det konkrete med å danne en koalisjonsregjering. Mange observatører frykter at det raskt kan skjære seg her, for eksempel ved at Taliban nedlegger veto mot foreslåtte representanter fra nord-alliansen. Rashid Dostum, leder for den gamle kommunistmilitsen som i fjor ble jaget ut av sitt hovedkvarter i den viktigste byen i nord Mazar-i-sharif, står ikke høyt i kurs hos Taliban.

Når partene skal begynne å diskutere konkret hvilken linje den nye koalisjonsregjeringen skal legge seg på i spørsmålet om "islamsk lov", kan en også garantert regne med turbulens. Heller ikke å bli enige om hvor de skal møtes neste gang på afghanske jord, blir en lett sak.

Det har gått flere uker siden avtalen i Ashakabad. Det har vært meldt om en del kamper, blant annet i sentralt beliggende Bamiyan. Men ingen har kommet hardt ut mot avtalen så langt.

Kan det bli noe av dette? Et vilt håp forelopig, men...

Landsmøte er satt til lørdag 29.05. 1999

Det er på dette møte at Afghanistan-komiteen i Norge, og driften av denne, blir presentert og vurdert. Komiteens eksistensgrunnlag samt linjene i det fremtidige arbeidet, vil bli tatt opp til vurdering.

Sentralt under dette møte står selvsagt valg av representanter og vararepresentanter til landsstyre samt representanter til kontrollkomiteen.

Vi i A-Nytt kan på det sterkeste oppfordre våre interesserte og engasjerte medlemmer om å møte opp, og vise sitt engasjement i forhold til AiNs videre arbeid.

For nærmere informasjon ta kontakt med sekretariatets kontor i Oslo.

AFGHANSKE FLYKTNINGER I REGIONENS GREP

• Av: Younus Sultani •

Det er ikke så lenge siden konfrontasjonen mellom Irans ayatollaher og Afghanistans religiøse studenter, Taliban. Etter massakren i Mazar-I-Sharif og drapene på noen iranske agenter i byen hadde de iranske Ayatollahene gode grunner til å mobilisere sitt militære maskineri. Dette gjorde de for å erstatte sine politiske tap i Afghanistan.

Ayatollahene sparte ikke på kruttet, da Taliban ble kritisert for sin umenneskelige behandling av religiøse og etniske minoriteter i landet. Det ble fokusert mye på den elendige situasjonen for shia-muslimene, som hovedsakelig består av Hazara-afghanere. Etter intens diplomatisk virksomhet klarte den pakistanske regjeringen å sikre Irans interesser i Afghanistan. Ayatollahene roet seg, og det var en markert forandring i ordbruken mot Mullah Omers Taliban. Umiddelbart etter denne episoden gjenopptok iranske styresmakter sin forfølgelse av afghanske flyktninger i Iran inspirert av nazistenes metoder. De splittet familier stort sett ved å arrestere familiens overhode, som søkte etter arbeid, og sendte disse tilbake til de deler av hjemlandet som var underlagt Taliban-militsens kontroll.

Det som gjør situasjonen enda mer dramatisk er det faktum at flertallet av afghanske flyktninger i Iran er shia-muslimer og tilhører Hazara folket. Mange andre er tadsjiker, disse folkegruppene var og er fortsatt hovedmål for Talibans blinde rasisme. Nettopp dette var et av argumentene Irans presteskap brukte for å rettferdiggjøre sin militære mobilisering mot Taliban.

Forfølgelse og tortur av flyktninger i Iran er ikke et fenomen av ny dato. I dette landet finnes ikke de mest elementære ordninger for folk på flukt. Verken FN eller Iranske styresmakter har påtatt seg ansvaret for å ordne med mat og husly for disse. De får heller ikke arbeidstillatelse, og dersom noen tilbyr dem arbeid - vil de bli botelagt. Hvis de forlater landet, blir de fratatt pengene sine. Det er også restriksjoner i forbindelse med reiser innenlands, en eksil-afghaner kan ikke reise fra en by til en annen innenfor Irans grenser. De som er mest utsatt for slike kriminelle overgrep, er de som skiller seg ut ved sitt utseende fra Iranere selv, nemlig Hazaraene med sine særpregede mongolske trekk.

«Forfølgelse og tortur av flyktninger i Iran er ikke et fenomen av ny dato.»

EN PRESENTASJON AV DE ANSATTE VED SEKRETARIATET:

JACKI HOLMBOE: Daglig leder for AiN. Jacki har hatt det overordnede ansvaret for den daglige driften av komiteen i over et år nå. Hun har en meget allsidig bistandsfaglig bakgrunn, og har siden januar -98, brukt sine krefter og kunnskaper til å styrke komiteen som en bistands-organisasjon. Jacki har i disse tider bestemt seg for å trekke seg fra sin stilling som daglig leder. Og hun vil derfor avslutte sitt arbeid for AiN i løpet av våren 1999.

LENE FRENG: Informasjonskonsulent for AiN. Lene har hovedansvaret for komiteenes informasjonsarbeid. Hun har en allsidig utdannelse og erfaring fra bl.a. AiNs kvinneutvalg. Lene har klare tanker og mål - om hvordan komiteen skal profileres, samt på hvilken måte informasjon vedrørende

AiNs /NACs arbeid her hjemme og i Afghanistan på best mulig måte kan formidles videre. Lene påbegynte sitt arbeid i AiN den 1. desember 1998 og har et forelopig engasjement frem til 1. mai 1999.

HÅVARD NÆSS: Sivilarbeider for AiN. Håvard startet som sivilarbeider for komiteen den 1. februar 1999. Hans arbeidsområde er i første rekke å bistå Lene i det informasjonsarbeidet AiN driver, samt en rekke større eller mindre oppgaver knyttet til den daglige driften av AiNs kontor i Oslo (sekretariatet). Han har en variert høyere utdannelse og en allsidig arbeidsbakgrunn. Håvard vil være ansatt ved kontoret i hele sin periode som sivilarbeider, nærmere bestemt frem til ca. 1. februar 2000.

Brev fra Peshawar

Tilbake til hverdagen igjen! Etter å ha deltatt på Afghanistankomiteens meget vellykkede konferanse om Afghanistan i Bergen 27.-28. februar., og etter å ha hatt nyttige moter med våre donorer i Oslo, får man meget snart en påminnelse om livets harde realiteter ved tilbakekomsten til Peshawar.

Å joda, min kjære Program Director for Badakhshan, Hermione Youngs og min like kjære Program Advisor, Geir Rodven, hadde tatt godt vare på virksomheten, så det var ikke noe problem. Men tatt i betraktning kompleksiteten av det vi holder på med, mengden av prosjekter og det problemfylte miljøet vi arbeider i, jo, det er litt av en overgang. Men det er bare å gå på med krum hals, og det gjør da også alle, med liv og lyst. Vi hadde gode resultater i 1998, og dette gjør at vi er optimistiske med tanke på 1999-sesongen. Men det nytter ikke å hvile på laurbærene i denne bransjen.

Jeg er glad over å kunne si at vi fikk innvilget en vesentlig del av søknadene våre til donorene om midler for 1999. Og det i en tid da andre organisasjoner sliter stadig mer med å skaffe midler til sine prosjekter. Ikke slik å forstå at vi ikke kunne ønske oss mer, men i denne bransjen nytter det ikke å være kravstor heller. Vårt største problem er faktisk mangelen på langsiktige bevilgninger, bevilgninger som strekker seg over mer enn ett år.

Det er selvfølgelig fullstendig umulig å kommentere alt det vi holder på med for tiden og alt det som skjer, men noe av det viktigste skal det i alle fall bli plass til.

BLIR DET FRED I AFGHANISTAN NÅ?

Representanter for Taliban-bevegelsen og Nord-alliansen har vært i Turkmenistan og snakket sammen. Bare det er oppsiktsvekkende. De skal i prinsippet ha blitt enige om å danne en bredt sammensatt regjering,

med representanter fra begge de til nå krigførende parter. Men det er langt frem. For eksempel kom det inn rapporter om kamper mens motet i Ashghabad foregikk.

Og selv om det nevnte initiativet i Turkmenistan er gledelig, så er det dessverre ikke slik at vi foler noen trang til å slippe alt og juble. De fleste av oss har mer en venteg-se holdning, om dette initiativet er levedyktig. For det er jo faktisk slik at det er meningen at det skal komme en funksjonsdyktig regjering ut av dette, med representanter fra begge parter.

Hvem skal så kontrollere de forskjellige ministerier? Hva om for eksempel Taliban insisterer på å ta hånd om de religiøse affærene, og utdanningen? Det er på dette tidspunkt viden kjent at Taliban har et annet syn på fortolkningen av Islam og utdanning, særlig for kvinner, enn de fremtidige potensielle regjeringspartnerne. Og hvem skal kontrollere de væpnede styrkene? Det er dessverre mange skjær i sjøen, men selvfølgelig håper vi alle på det beste.

TILBAKE TIL KABUL?

Jeg leste akkurat et «Brev fra Peshawar», skrevet i april 1997 av min forgjenger i sjefstolen, Oddvin Forbord. Det er nesten i sin helhet viet til opprettelsen av NAC's kontor i Kabul. Det ble opprettet i 1997, og styrket i 1998. Så måtte vi, av politiske grunner, sammen med de andre NGO'ene forlate Kabul sommeren 1998. Nå er vi på vei tilbake til Kabul igjen, etter lange og vanskelige forhandlinger med Taliban-myndighetene. Ennå er ikke alle vanskeligheter ryddet av veien, men forhandlingene pågår, og i løpet av to til tre måneder tar vi sikte på å være tilbake med representasjon i Kabul. Ingenting illustrerer vel bedre enn dette hvor turbulent det er å arbeide med hjelpevirksomhet til Afghanistan. Som jeg personlig ynder å uttrykke meg: Ett år her er som et helt liv, man går igjennom alle sta-

Forsettelse neste side

diene. Men det er selvfølgelig dette som også er med på å gjøre det hele så fascinerende.

RAPPORTER OG PROSJEKTER.

En viktig del av vår virksomhet er rapporteringvirksomheten til donorene. Ved slutten av hver feltsesong utarbeider vi tallrike rapporter til de ulike donorer. Dette er selvfølgelig viktig, slik at de kan se at de bevilgede midler blir brukt i samsvar med intensjonene.

Dette arbeidet pågår nå for fullt for alle komponentene ved vårt kontor, det er jo slik at nøkkelpersonellet ved hvert av de regionale kontorene kommer ut ved slutten av hvert år for å arbeide med årsrapportene her i Peshawar. Dette er den praktiske måten for oss å arbeide på. Etterpå blir delrapportene sydd sammen til en stor årsrapport.

Parallellt med det forannevnte arbeider vi også intens med å finlepe detaljene for de prosjektene vi ønsker å implementere for året 1999, og som vi har fått donorenes godkjennelse for. Når dette arbeidet er ferdig, vil nøkkelpersonellet fra de regionale kontorene igjen reise tilbake til sine faste baser.

EN NY MEDARBEIDER

Når dette skrives, er det også klart at vi har fått en ny medarbeider. Ingrid Iversen har akseptert en ettårs-kontrakt som solidaritetsarbeider ved vårt program i Badakhshan. Hun skal der hjelpe vår Program Director, Hermione Youngs, med å implementere det mangfoldet av prosjekter som etter hvert har vokst frem der. Det er helt nødvendig at Hermione får avlastning, for vårt Badakhshan-program har vokst fra år til år, mye nettopp på grunn av den stabilitet som Hermione har representert der.

Ingrid vil sikkert bli en verdifull tilvekst til vår stab. Hun har teorien i orden, siden hun har studert «Development Management» ved London School of Economics and Political Science, med avslutningsoppgave: «Universal Human Rights and Islam; Women's Rights in Afghanistan». Det vil sikkert bli interessant for henne å komme inn i Afghanistan og se hvordan ting fungerer i praksis der. Noen særlig erfaring i eselridning, som det blir en del av i Badakhshan, har Ingrid riktignok ikke, men der får vi satse på «on-the-job training».

Beste hilsener fra Peshawar

Odd M. Bratlie
Plassjef

Her følger (utdrag av) et dikt som Zieba Shorish-Shamley skrev i anledning av kvinne dagen, 8. mars 1999. Diktet er til «mine afghanske søstre og alle kvinner i verden som har fått livet sitt ødelagt på grunn av krig».

WHAT HAPPENED TO MY LIFE?

I have to tell this world, my horrifying tale
They keeping me in dark, in terrifying cell
I am denied of sunshine, summer breeze and nature
They say this is my custom, as well as my culture

Painted black my windows, taken away my choice
They veiled me all over, choking my own voice
I am widowed with babies, no one to help or aid
Illness, pain and sadness, bare ground my bed

I have something to tell you, will you listen for a moment?
I have no one to talk to, pain is great and torment
I do not see the seasons, winter, summer, or fall
No window to look into, surrounded by four wall(s)

Tell me about the forest, the murmur of a spring
Running through the meadow, or when the birds sing
Tell me about music, the melody of songs
Loosing all my memory, it has been so long

Tell me about the sunshine, its warmth and its ray(s)
Tell me about the moonlight, what did Hafiz say?
Tell me about the mountain, its majesty and height
Tell me about the nature, her loveliness and sight(s)

Rivers, flowers, gardens, how did Sa'di portay?
Tell me for God's Sake! What did Khayam say?
Tell me about the rain, the children with kite
Tel me about the fall, the colours and its might

I was free at one time, with much pride and power
I was brave and bold, I was the tallest tower
Honor, greatness, dignity, I had respect and right
Learning Knowledge, insight, seeking truth and light

A daughter to my homeland, with title and distinction
A mother to my children, with love and conviction
Worked hard for my country, with purpose and direction
With piety and reverence, I earned much affection

Utdrag av dette diktet

Solidaritetsarbeid for enhver pris?

Jeg leste med interesse debattinnlegget til Younus Sultani (YS) i A-nytt nr. 3, 1998, og det fikk meg til å tenke på komiteens fundament i dag, og hvilke føringer det gir for solidaritetsarbeidet.

debatt

• Jacki Holmboe •

Under Sovjets okkupasjon av Afghanistan, da komiteen hadde landsomfattende oppslutning, var eksistensgrunnlaget basert på egne innsamlinger. Den gang kunne komiteen på fritt grunnlag ta side i konflikten.

Aktivistene hadde ingen annen forpliktelse enn å solidariserer seg med komiteens styrevedtak og sette dem ut i livet. Solidaritetsarbeidet var rot-

festet i mange nordmenn (og afghanere?) den gang.

«Lurer komiteen seg selv, slik den driver solidaritetsarbeid i dag?»

YS sier imidlertid i A-nytt nr. 3: Sitat: «Komiteen var bare opptatt av å bekjempe russerne. AiN ville hjelpe alle mulige grupper som av en eller annen grunn kjem-

pet mot russerne.»

Slik jeg forsøker å forstå YS, var komiteens eksistens viktigere, en hvem man støttet i frigjøringskampen.

HVORDAN SER SOLIDARITETSARBEIDET UT I DAG?

I dag driver komiteen hjelpearbeid i Afghanistan hvor bidragene i hovedsak, kommer fra den norske stat gjennom UD, Norad og Fokus (samt Operasjon Dagsverk). Denne form for solidaritet forplikter i bunn og grunn, mer overfor det norske folk enn overfor det afghanske folk.

Donorene krever at AiN må stå til rette for hver krone den bruker i Afghanistan, som må komme til syne gjennom rapporter, regnskap og revisjonsberetninger på flere nivåer. Med andre ord, det kreves en omfattende forvaltning. Norsk bistands strategi i dag krever at organisasjonene ikke driver prosjektene i egen regi, men har rollen som rådgiver, slik at afghanere selv må ta ansvar for planlegging og gjennomføringen.

I tillegg kreves det at «gender perspektivet» er ivaretatt i alle faser av prosjektene. Dvs. at komiteens forsøk på å gi jenter et skoletilbud, og å prioritere og ansette kvinnelig arbeidskraft ikke er tilstrekkelig, men at kvinner også skal ha medbestemmelse i valg av prosjekter, og i gjennomføringen av dem. Dette siste ser jeg på som en viktig betingelse i prosjekter som retter seg mot

kvinner og barn. Donorene er også opptatt av hvor i Afghanistan komiteen plasser pengene, og hvilke prosjekter komiteen prioriterer. Komiteen må med andre ord sette seg nye inn i donorenes krav til «god bistand» og følge med i norsk utenrikspolitikk, lenge for prosjektsoknaden skrives.

Donorers krav for de som arbeider ute, kan oppfattes som fjernt fra virkeligheten i Afghanistan. Men de er i høyeste grad virkelig for oss her hjemme. Jeg har spurt meg selv flere ganger, om komi-

Solidaritet?

(Faksimile av A-nytt 3/98)

teens eksistens skal opprettholdes for enhver pris. Lurer komiteen seg selv, slik den driver solidaritetsarbeid i dag? Og klarer den å oppfylle kravene til dagens bistandsmetoder? Søkelyset på dette blir mer og mer tydeliggjort av UD, Norad og Fokus.

Slik jeg ser det, kan det virke som om komiteen er blitt et pragmatisk forvaltningsorgan for staten, mer enn en komite som jobber etter de opprinnelige prinsipper for solidaritetsarbeid i Afghanistan. Jeg velger å tro at det fremdeles finns aktive som er av denne oppfatning. Hvor mange afghanske kameler må man svelge for å finne et eksistensgrunnlag?

Hvor er den frivillige innsats blitt av? Vi har fremdeles mange i Bergen, og noen få lokal komiteer på østlandet. Men hva med resten av landet? Er ca. 200 betalende medlemmer nok?

Det er på tide at en debatt omkring komiteens eksistensgrunnlag blir gjenopptatt.

Debattinnlegget av daglig leder Jacki Holmboe er den tredje som A-nytt i det siste har publisert om solidaritet og bistandsarbeid.

Nasruddin... en fortelling

...er en historie-figur som preger dagliglivet i Afghanistan. Men han er også sett på som tyrkisk i Tyrkia, iransk i Iran og uzbekene hevder at han var født i Bukhara i Uzbekistan. Grunnen til at historiene om Nasruddin er så populære er at de dreier seg om hverdagens små situasjoner. Noen er bare morsomme, nærmest som en spøk, mens andre kan brukes som anekdoter eller som råd for andre. I Afghanistan fortelles historiene ofte som om Nasruddin er Mullah, mens han i andre sammenhenger framstår som dommer, bonde eller lege. Det er også uklart hvilken tidsepoke han hører hjemme i. Uansett er han en populær mann i store deler av verden, og historiene om ham er oversatt til engelsk og andre språk. Her følger et lite knippe av historier om Nasruddin.

Nasruddin og sønnen hans gikk i butikken. De kjøpte noe lekker konfekt, som sønnen tok med hjem. Nasruddin ble igjen i butikken og kikket på flere varer. Han henvendte seg til kjøpmannen og sa: Hvis en person kjøper søtsaker fra deg, og han ikke har noen penger, hvordan vil du behandle ham? Kjøpmannen svarer: Jeg vil sparke ham ut av butikken! Da sa Nasruddin: Spark meg ut med en gang. Da kjøpmannen sparket

ham ut av butikken, sier Nasruddin: Hvis det er prisen for god konfekt, vil jeg gjerne ha noe mer av det!

En venn ba Nasruddin gi ham ringen sin, slik at han hver gang han så ringen ville huske på Nasruddin. Nasruddin sa: Jeg vil ikke gi deg ringen min. Men hver gang du nå ser på den tomme fingeren din kan du huske på at du ba meg gi deg ringen min, men jeg gjorde det ikke.

Nasruddin gråt i begravelsen til en avdød rik mann. En mann i forsamlingen snakket vennlig til ham, og spurte hvaslags slektskap han hadde til avdøde. Nasruddin svarte gråtkvalt: «Nei, han var ikke min slektning, og det er derfor jeg gråter».

En person spurte Nasruddin: Hvordan tilbereder du due? Han svarte: Bare ta med en, så skal jeg vise deg.

Noen spurte Nasruddin hva de kaller avkjølt spaghetti på arabisk. Nasruddin visste ikke svaret, så han svarte: Arabere lar aldri spaghetti bli kald.

En landsbybeboer fant en kniv, og gikk til Mullah Nasruddin for å spørre hva det var. Han svarte, det er babyen til en sag, og den er så liten ennå at den ikke har fått tenner.

En gang mistet mullah Nasruddin kame-len sin. Han lette gjennom alle bakgate-

ne, men fant den ikke. Han sverget at dersom han fant den, skulle han selge den for 10 dirhams. Tilslutt fant han kamelen. Han hengte da en katt rundt halsen til kamelen, og ropte: «Jeg vil selge denne kamelen for 10 dirhams, og katten for 90 dirhams under forutsetning av at salget foregår samlet».

Mullah Nasruddin var syk. Han spurte om naboen kunne komme og høre på testamentet hans. Han sa at tusen dinarer skulle gis til naboen, 500 til de fattige i nabolaget, 500 til moskeen og tilsvarende til kona og barna. Naboen ante ikke at han kunne testamentere slike store beløp, og sa: Du må ha begravet mange konanter! Nasruddin svarte: Jeg har ingen penger, men jeg vil ikke at folk skal tro jeg er gjerrig når de leser testamentet mitt!

En dag gikk Nasruddin til barbereren for å få hodet barbert. Dessverre var barbereren uerfaren. Når han kuttet Nasruddin litt for dypt, presset han litt bomull på såret. Etter hvert ble Nasruddin sint, og skjente på barbereren: Hvis du skal plante bomull på halve hodet mitt, vil jeg gjerne ha lin på den andre!

En folkemengde sto på gaten og spurte Nasruddin: Hvor stor er hele verden? Før Nasruddin kunne svare passerte et gravferdsfølge. Nasruddin pekte på kisten og sa: Spør den mannen, for han har nettopp fullført målingen!

Bli medlem av Afghanistankomiteén!

Afghanistan er et av verdens fattigste land, men likevel er de rikest av alle på miner. Nesten 98% av befolkningen i Afghanistan er analfabeter, og etter Talibans maktovertagelse i Kabul har det blitt enda vanskeligere for afghanske barn å gå på skole. Afghanistankomiteen er en solidaritets-organisasjon med snart tjue års erfaring fra arbeid i Afghanistan. Afghanistankomiteen driver en rekke utdannings- og helseprosjekter både i Afghanistan og Pakistan, foruten kampanjer og informasjonsvirksomhet i Norge. Afghanistankomiteen ønsker å vise solidaritet med Afghanistan, og bidra til en utvikling for fred.

TIL DETTE TRENGER VI DIN HJELP!!

- Ja, jeg vil bli medlem av Afghanistankomiteen i Norge (AiN). Jeg får A-nytt tilsendt i posten.
- Jeg vil adoptere en skoleplass (kroner 250 per elev)
- Jeg vil gi gave til Miraj-hospital, AiNs helsearbeid.
- Gave til AiNs virksomhet

FRA BUTIKKEN:

- Jeg bestiller eks av videofilmen «Afghanistan, förr och nu», kr 250 (medl. 250)
- Jeg bestiller eks av boken «Afghanistan, förr och nu», kr 300 (medl. 250)
- Jeg bestiller eks av boken «I Krigets Skugga», kr 60 (medl. kr 50)
- Jeg bestiller set postkort, kr

NAVN:

ADRESSE:

TELEFON:

Send til Afghanistankomiteén i Norge, Solidaritetshuset, Osterhaugsgate 27 0183 OSLO Bankkonto: 0802 20 17838

Iere Skautjord
Valdresgt.25b
0557 Oslo

C-BLAD

Returadresse:
Afghanistankomitéen i Norge
Solidaritetshus, Osterhausgate 27
0183 OSLO

Foto: Merete Taksdal